

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka
a soudců JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní třída 118/16, Praha 1, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 12. 10. 2012, č. j. 11 A 293/2011 - 98,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalované **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal dne 5. 8. 2010 Krajskému soudu v Brně žalobu, kterou se domáhal přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 2. 7. 2010, č. j. 1537/10, jímž bylo zrušeno rozhodnutí žalované ze dne 26. 5. 2010, č. j. 1383/10, o určení JUDr. K. Fořtla advokátem stěžovatele. Krajský soud v Brně usnesením ze dne 22. 9. 2010, č. j. 30 A 85/2010 - 5, věc postoupil Městskému soudu v Praze jako soudu místně příslušnému. Posléze podaná kasační stížnost stěžovatele směřující proti tomuto usnesení (a také proti usnesení téhož soudu ze dne 28. 1. 2011, č. j. 30 A 85/2010 - 23, jímž byl zamítnut návrh stěžovatele na vyslovení neúčinnosti doručení usnesení téhož soudu ze dne 11. 11. 2010, č. j. 30 A 85/2010 - 10) byla usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2011, č. j. 6 Ads 74/2011 - 36, odmítnuta.

[2] Poté Městský soud v Praze jako soud místně příslušný usnesením ze dne 9. 11. 2011, č. j. 11 A 293/2011-53, vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku z podané žaloby ve výši 2000 Kč. Na uvedenou výzvu reagoval stěžovatel podáním ze dne 28. 11. 2011 (doručeným městskému soudu dne 7. 12. 2011), v němž mimo jiné soud informuje, že nebude znovu přiznávat své poměry, které se nezměnily, a žádat o osvobození od soudního poplatku, když tak učinil již podáním ze dne 17. 9. 2011 a když už byl osvobozen usnesením č. j. 30 A 85/2010 - 15. Městský soud v Praze avšak usnesením ze dne 3. 1. 2012, č. j. 11 A 293/2011 - 59, stěžovateli nepřiznal osvobození od soudních poplatků, když uvedl, že stěžovatel nijak nereagoval na výzvu k zaplacení soudního poplatku a poplatek nezaplatil. Současně se zabýval tím, zda osvobození není odůvodněno stěžovatelovou žádostí založenou u městského soudu pod sp. zn. Spr. 362/10 spolu s dokladem o jeho majetkových poměrech. Žalobu označil za zjevně bezúspěšnou, neboť jí stěžovatel brojí proti rozhodnutí žalované, kterým bylo jeho návrhu vyhověno.

[3] Na základě stěžovatelem podané kasační stížnosti nicméně Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 2. 5. 2012, č. j. 2 As 55/2012 - 15, toto usnesení pro jeho nepřezkoumatelnost [§ 103 odst. 1 písm. d) zák. č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen „s. ř. s."] zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. V odůvodnění svého rozhodnutí Nejvyšší správní soud mimo jiné konstatoval, že stěžovatelovo shora označené sdělení ze dne 28. 11. 2011 bylo městskému soudu doručeno dříve, než o poplatku rozhodoval - přesto se o něm v napadeném usnesení nezmínil a nevyhodnotil je. „*Na újmu přezkoumatelnosti napadeného usnesení je postup městského soudu, který ač na jedné straně vzal za rozhodné, že stěžovatel požádal o osvobození od soudních poplatků, zaslal mu výzvu k jeho zaplacení, přičemž v napadeném usnesení smísil jak nedostatek reakce stěžovatele na výzvu, tak i nedůvodnost žádosti.*"

[4] Následně Městský soud v Praze usnesením ze dne 5. 6. 2012, č. j. 11 A 293/2011 - 76, řízení o stěžovatelem podané žalobě zastavil, což odůvodnil především tím, že „*ve vztahu k nyní soudem rozhodované věci doklady o podmínkách pro osvobození od soudního poplatku zřejmě nejsou aktuální; i v případě osob závislých na sociálních dávkách jistě dochází ke změnám podmínek a majetkových poměrů. Navíc je v dané věci zřejmé, že žalobce nepožádal o osvobození od soudních poplatků.*" Stěžovatel napadl toto usnesení městského soudu podáním, v němž namítal nezákonnost postupu městského soudu. Konkrétně stěžovatel nesouhlasil s tím, že městský soud „*místo toho, aby odňal navrhovateli osvobození (30 A 85/10), shledal-li dříve údajnou zjevnou neúspěšnost žaloby, a vyzval k úhradě poplatku navrhovatele, tak proces „obratem" zastavil!!!* "

[5] Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 6. 8. 2012, č. j. 2 As 111/2012 - 10, nicméně toto usnesení zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení, a to opětovně pro jeho nepřezkoumatelnost [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. V odůvodnění svého rozhodnutí Nejvyšší správní soud opětovně zdůraznil, že městský soud ve svém rozhodnutí i nadále sleduje procesně nevhodný postup, jdoucí na újmu přezkoumatelnosti, v němž směšuje jak nedostatek reakce stěžovatele na výzvu a tedy i neexistenci jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků, tak současně i nedůvodnost takové žádosti.

[6] Následně Městský soud v Praze v záhlaví citovaným usnesením řízení o stěžovatelem podané žalobě zastavil, což odůvodnil především tím, že „*je věcí žalobce, aby na výzvu soudu k zaplacení soudního poplatku reagoval žádostí o osvobození, třeba s poukazem na doklady u soudu již založené obdobně, jako je tomu u Krajského soudu v Brně i u Městského soudu v Praze. Žalobce tak však v posuzované věci podle názoru soudu neučinil, přestože mu je*

povinnost zaplacení soudního poplatku při podání žaloby (případně postup při osvobozování od soudních poplatků) dostatečně známa.“ Na základě uvedeného tak soud dospěl k závěru, že jen pokud tak v žalobě či k výzvě soudu ke splnění poplatkové povinnosti učiní, je na místě, aby soud vážil, zda doklady u soudu založené jsou dostatečné pro posouzení majetkových poměrů žadatele.

[7] Stěžovatel napadl uvedené usnesení městského soudu podáním, kterým se domáhá jeho kasace, když své nesouhlasné stanovisko s výše předestřenými závěry městského soudu podpořil velmi obecnými a stručnými, místy nesrozumitelnými výtkami, které ostatně předestřel již ve svých dřívějších podáních v průběhu tohoto řízení. Nadto namítal, že „*soud měl opakovaně restituovat zásah, jehož se dopustil (2 As 55/12, 2 As 111/12), však neučinil tak, tedy jde o projev svévole*.“ Stěžovatel v kasační stížnosti nepodřadil své námitky zákonným kasačním důvodům ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s., z textu podání je nicméně patrné, že namítá nezákonnost usnesení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[8] S ohledem na to, že se jedná o kasační stížnost podanou proti rozhodnutí Městského soudu v Praze, který byl při svém rozhodování vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušujícím rozhodnutí v téže věci, bylo nezbytné se nejprve zabývat otázkou přípustnosti kasační stížnosti. Podle ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je kasační stížnost nepřípustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu. V podané kasační stížnosti stěžovatel nicméně takovou námitku předložil, a proto Nejvyšší správní soud nepřistoupil k odmítnutí stěžovatelem podané kasační stížnosti podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. ve spojení s cit. ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.

[9] Nejvyšší správní soud v tomto případě netrval, s ohledem na specifický charakter napadeného usnesení městského soudu, na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. Opačný postup by totiž znamenal jen další řetězení téhož problému a nebyl by v souladu se zásadou hospodárnosti řízení (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, publ. pod č. 486/2005 Sb. NSS, či rozsudek ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, rozhodnutí NSS dostupná na www.nssoud.cz).

[10] Kasační stížnost je tak podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná, byť nebyl zaplacen soudní poplatek a stěžovatel není ani zastoupen advokátem. Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že není důvodná.

[11] Stěžovatel nesouhlasí s postupem, kterým městský soud zastavil řízení o jím podané žalobě z důvodu neuhrazení soudního poplatku, aniž by vzal dostatečně do úvahy jeho finanční poměry, svědčící pro osvobození od soudního poplatku. Nejvyšší správní soud nicméně kasační námitky stěžovatele nepovažuje za důvodné a se závěrem městského soudu o zastavení řízení se ztotožňuje, když je nejen odrazem závěrů vyplývajících z judikatury Nejvyššího správního soudu ve vztahu k institutu osvobození od soudních poplatků, ale především plně koresponduje s právním názorem Nejvyššího správního soudu, kterým městský soud zavázal ve výše citovaných rozsudcích ze dne 2. 5. 2012, č. j. 2 As 55/2012 - 15, resp. ze dne 6. 8. 2012, č. j. 2 As 111/2012 - 10.

[12] Městský soud v Praze se tak v nyní posuzovaném případě opětovně zabýval otázkou, zda je možné, aby žalobce podal žádost o osvobození od soudních poplatků účinnou pro všechny jeho současné i budoucí žaloby, přičemž, vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, dospěl k výše předestřenému závěru, že žádost o osvobození od soudních poplatků je procesním úkonem, kterým se žalobce v konkrétní věci domáhá osvobození a je věcí stěžovatele (§ 36 odst. 3 s. ř. s), aby na výzvu soudu k zaplacení soudního poplatku reagoval žádostí o osvobození s poukazem na doklady u soudu takto založené, ba dokonce s nižšími náklady tak může učinit již pro podání žaloby. Nelze však vyloučit, aby účastník doložil podmínky pro osvobození způsobem využitelným ve více případech, nicméně žádost o osvobození od soudních poplatků musí tedy být vždy v konkrétní souzené věci podána, což však stěžovatel v nyní posuzovaném případě neučinil. Dle názoru Nejvyššího správního soudu tak Městský soud v Praze nepochybil, pokud v daném případě řízení o stěžovatelem podané žalobě v souladu s § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, postupem podle § 47 písm. c) s. ř. s. zastavil, neboť stěžovatel soudní poplatek z podané žaloby neuhradil ani s podáním žaloby, ani na základě následné, soudem doručené výzvy k jeho úhradě.

[13] Proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele jako nedůvodnou se shora uvedených důvodů zamítl (§ 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.).

[14] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl a žalované žádné náklady s tímto řízením nad rámec běžné činnosti nevznikly, tak že jí Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. února 2013

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu